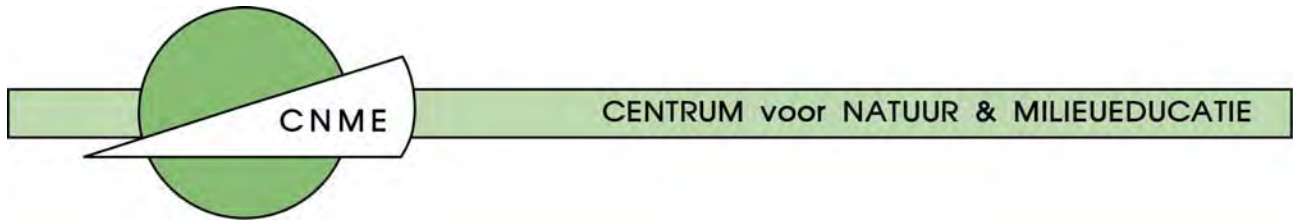

JAARPROGRAMMA

SCHOOLJAAR: 2017 - 2018

**CNME- Centrum voor Natuur- en Milieu
Educatie**

Gemeente Hellendoorn

**CNME Hellendoorn p/a Buitencentrum
Sallandse Heuvelrug
Grotestraat 281
7441 GS Nijverdal**

**Telefoonnummer: 06-10 42 09 54
e-mail: cnmehellendoorn@gmail.com
website: www.cnmehellendoorn.nl**

**Het CENTRUM is open:
woensdag van 13.00-16.30 uur
donderdag van 09.00-11.30 uur
(schoolvakanties uitgezonderd!)**

Het centrum beschikt over leskisten, lesmateriaal, een collectie opgezette dieren en hulpmiddelen zoals: loepdoosjes, loepjes, schepnetjes etc.

Lenen van extra materiaal (buiten de leskisten om) is voor de basisscholen in de gemeente Hellendoorn gratis. Voor andere gebruikers wordt een kleine vergoeding of een vrije gift gevraagd.

Speciale vragen of wensen?

Het beste kunt u hiervoor 'n afspraak maken. Wij kunnen dan tijd en ruimte voor u vrijmaken. U kunt op de genoemde dagen en tijden bij ons terecht. Ook voor informatie en suggesties op het gebied van natuur- en milieueducatie kunt u bij ons terecht.

In dit jaaraanbod vindt u informatie van de volgende organisaties:

De Gemeente Hellendoorn: Team Groen en Milieu	4-5
Het IVN (Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid): afdeling Hellendoorn- Nijverdal	6-11
De Publieksterrenwacht Hellendoorn	12
Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug	13-14
Staatsbosbeheer	15-16
Bijenhoudersvereniging Hellendoorn-Nijverdal	17
Het Waterschap: "Vechtstromen"	18
CNME (Centrum voor Natuur- & MilieuEducatie Hellendoorn)	19-34
Nieuwe projecten	35

Inhoud:

Dit is het lesprogramma-aanbod van de deelnemende natuur- en milieueducatieve instellingen voor het basisonderwijs in de gemeente Hellendoorn.

U kunt hieruit een keuze voor het nieuwe schooljaar maken.

Dit boekje is verzorgd door het CNME.

Elke deelnemende instantie echter, is en blijft zelf verantwoordelijk voor haar inbreng.

Er kunnen zich, in de loop van een schooljaar, veranderingen voordoen. Neem dan a.u.b. even contact op met de verantwoordelijke persoon van de desbetreffende instantie.

Het gebruik van dit programmaboekje:

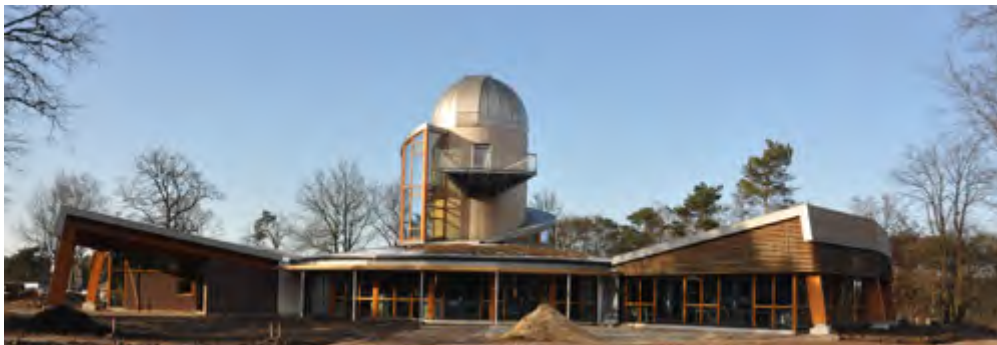
Via de e-mail is een pdf-bestand van het jaarprogramma, de handleiding van het reserveringssysteem, de code en bijbehorende brief verstuurd.

Het is belangrijk dat **alle leerkrachten** dit boekje, het pdf-bestand onder ogen krijgen, omdat er voor iedere groep wel een activiteit in staat. Ook wordt het boekje op de website geplaatst (onder downloads) zodat u het altijd weer kan vinden.

Belangrijk om te weten:

**Om alle inschrijvingen op tijd te kunnen verwerken, verwachten we die graag vóór 8 september a.s. zodat we nog op tijd alle reserveringen kunnen verwerken. Daarna kan je nog wel reserveren, maar niet alles meer.

**Uw inschrijving zien wij graag via <http://www.natuurenmilieuoverijssel.nl/aanbod-scholen-basisonderwijs/> tegemoet.

SUGGESTIES? OPMERKINGEN? VRAGEN? NEEM CONTACT MET ONS OP...!

VOORJAARSTAKKEN- begin de lente

WAT: VOORJAARSTAKKEN

WANNEER: 8 MAART 2018

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 8

KOSTEN: GRATIS...!

**In iedere methode wordt wel aandacht besteed aan takken en knoppen.
Om die reden stellen we dit jaar een pakket van diverse takken samen.**

Bij deze takken hoort een werkwijzer met achtergrondinformatie, suggesties voor binnen- en buitenactiviteiten en een aantal werkbladen.

** Op onze website onder de downloads 'voorjaarstakken' vindt u het boekje.

Dit schooljaar bestaat het pakket uit: paardenkastanje, plataan, es, linde, beuk, els.

BOOMFEESTDAG

WAT: BOOMFEESTDAG

WANNEER: MAART 2018

VOOR WIE: GROEP 7 en 8

In 2017 deed de gemeente Hellendoorn voor de 46e keer mee aan de boomfeestdag.
Het thema was: bomen verbinden.

Op 22 maart 2017 werd er een walnotenboom geplant in het CoolNature terrein samen met kinderen van basisscholen Sint Sebastianus, De Es en Reggewinde.

Daaromheen worden er activiteiten ontplooid voor de deelnemende scholen.

BOOMFEESTDAG

LESKIST: BEZIG MET BOMEN- Mijn eigen boom

WAT: leskist BEZIG MET BOMEN

WANNEER: LENTE, ZOMER, HERFST

VOOR WIE: GROEP 6 t/m 8

KOSTEN: € 2,50

Bomen en struiken bepalen de eerste aanblik van de natuur in onze omgeving. Het ligt voor de hand om er met natuuronderwijs tijd aan te besteden.

De inhoud van de kist bestaat uit 6 tassen met daarin:

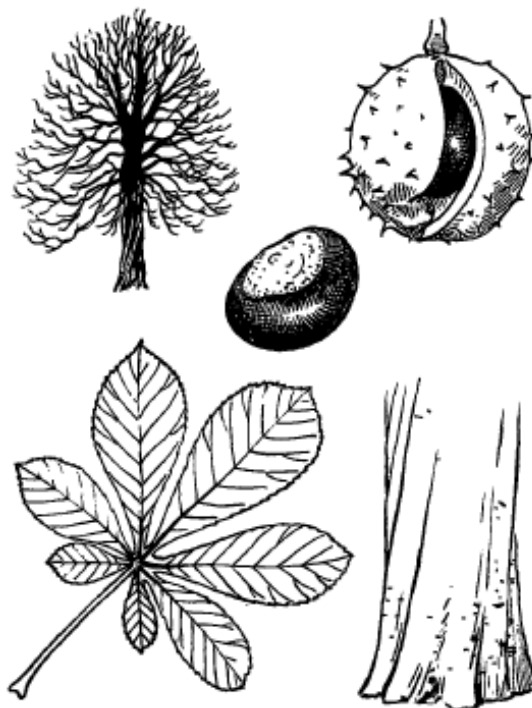
- een boomhoogtemeter
- een boomediktemeter
- zoekkaarten
- een meetlint

Verder bevat de kist:

een stethoscoop waarmee je naar de sapstroom kan luisteren (alleen in het voorjaar), boeken, een lesbrief 'mijn eigen boom', een handleiding en materialen die afgelopen jaren in het kader van boomfeestdag ontwikkeld zijn zoals spellen.

In het CNME-centrum is meer lesmateriaal voorhanden zoals het lenen van opgezette vogels en dieren, boom- hoogte/diktemeters, en zelfs allerlei soorten hout.

beleef de natuur!

Instituut voor natuur en Milieueducatie en
duurzaamheid

Afdeling Hellendoorn/Nijverdal

www.ivn.nl/afdeling/hellendoorn-nijverdal

VLINDERS IN DE KLAS

WAT: VLINDERS IN DE KLAS

WANNEER: 14 juni 2018

VOOR WIE: GROEP 4 en 5

KOSTEN: ± € 15,-

Kinderen vinden vlinders vaak erg mooi om hun kleuren. Ze vormen een heel geschikt onderwerp om op school te behandelen.

**Boeiend is de gedaanteverwisseling:
ei - rups - pop - vlinder.**

Het is daarom heel leuk om zelf in de klas vlinders te kweken, zodat de kinderen de hele cyclus van dichtbij kunnen volgen. **Het project kan worden afgesloten met het vrijlaten van de uitgekomen vlinders.**

Ook dit jaar kunt u weer, via ons, een pakketje met eitjes, rupsen en poppen bestellen.

***** Het vlinderpakket kan *niet* het gehele jaar worden geleverd, alleen op bovengenoemde datum. En te bestellen via het reserveringssysteem.**

**** achtergrondinformatie over vlinders (zie op onze site: downloads)**

Het pakket bestaat uit:

- een uitgebreide werkwijzer met kweekbeschrijving
- een vlinderkijknet voor in de klas

Leskist UILEN

WAT: leskist UILEN

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: GROEP 4 t/m 8

KOSTEN: € 2,50

Een bijzonder mooie leskist waarbij opgezette uilen meegeleverd worden: steenuil, kerkuil, ransuil en bosuil

Verder bevat de kist:

- een lesbrief, boeken/werkbladen
- braakballen (15 stuks)- voldoende voor een hele klas (per tweetallen)
- determineer spulletjes

Praktisch alle scholen hebben hiervan de afgelopen jaren gebruik gemaakt, zodat tekst en uitleg eigenlijk overbodig is.

Leskist VLEERMUIZEN

WAT: leskist VLEERMUIZEN

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: GROEP 6 t/m 8

KOSTEN: € 2,50

De vleermuis is een vliegend zoogdier. Eigenlijk wel bijzonder. Maar wat is er nog meer zo bijzonder aan dit diertje? Ontdek het zelf en ga eens met de batdetector in de schemering op pad.

Deze leskist bevat o.a de volgende materialen:

- een lesbrief met ideeën en suggesties voor verwerking.
- vleermuizen van stof
- een batdetector
- vleermuizenkast.

Leskist VOGELS KIJKEN- Wat vliegt daar?

WAT: leskist VOGELS KIJKEN

VOOR WIE: GROEP 5 en 6

WANNEER: HET GEHELE JAAR

KOSTEN: € 4,00

Deze kist bevat:

- een lesbrief
- verrekijkers
- opgezette vogels (los te reserveren)
- lesbrief met werkbladen
- boeken en zoekkaarten

Deze lesbrief is gemaakt door enkele leden van de vogelwerkgroep van het IVN Hellendoorn - Nijverdal !

Aan de hand van allerlei binnenactiviteiten leren de kinderen de bekendste vogels kennen. Vervolgens gaan ze met werkbladen en verrekijkers naar buiten om de vogels buiten te observeren.

KIKKERVISJES IN DE KLAS

WAT: KIKKERVISJES IN DE KLAS

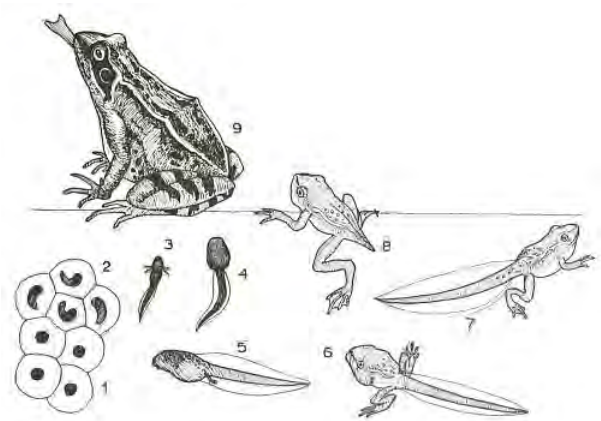
VOOR WIE: GROEP 1 t/m 4

WANNEER: VOORJAAR (± half MAART)

KOSTEN: GRATIS...!

Kikkers zijn bijzonder interessante dieren. Ze vormen een heel geschikt onderwerp om in de klas te behandelen. Het is boeiend hun gedaanteverandering te volgen. Het is dan ook heel leuk om dit zelf in de klas te kunnen observeren. Het project kan worden afgesloten met het vrijlaten van de kikkertjes/-visjes.

Benodigheden: aquarium. Bijna alle scholen zijn al wel in het bezit van een kweek-aquarium.

**** Bij inschrijving wordt omstreeks half maart door het CNME het kikkerdril bezorgd.**

**** Informatie over het kikkerproject o.a handleiding, achtergrondinformatie over kikkers, werkbladen zijn te vinden op onze site onder de downloads.**

Leskist ENERGIE, NATUURLIJK DUURZAAM!

WAT: leskist ENERGIE, NATUURLIJK DUURZAAM
VOOR WIE: GROEP 7 en 8

WANNEER: HET GEHELE JAAR
KOSTEN: € 7,50

Beschrijving van de leskist:

Deze leskist gaat over duurzaam energiegebruik. De leerlingen leren hier wat duurzaam energiegebruik is en waarom duurzaam energiegebruik belangrijk is en wat zij hier zelf aan kunnen doen.

Duurzaam energiegebruik heeft twee aspecten:

- Zuinig (=duurzaam) omgaan met energie.
- Duurzaam opgewekte energie gebruiken (zoals wind- en zonne-energie).

Het programma bestaat uit drie lessen:

- Les 1: Ordenen van bestaande kennis en ervaringen (45 minuten);
- Les 2: Werkbladen maken over energiebesparing en het gebruik van duurzame energie (30 minuten);
- Les 3: Proefjes doen rondom energiebesparing en duurzame vormen van energieopwekking (30- 60 minuten);
- Les 4: Afsluitende les (30 - 60 minuten).

(Les 2 en 3 bestaan uit groepswork: verdeel de klas hiervoor in maximaal 7 groepjes).

In de leskist (2 stuks) zit:

o.a een handleiding, werkbladen, een woordenlijst, het boekje "Energie? Natuurlijk duurzaam!", achtergrondinformatie en materialen die tijdens de lessen gebruikt worden.

** Ook heeft het CNME de volgende materialen te leen op het gebied van duurzaamheid.

Deze worden **niet standaard** bij deze kist bijgeleverd o.a

- fossiele brandstoffen (o.a harde turf, flesjes met o.a stookolie, asphalt, kerosine)
- zonnepaneel met uitleg
- werking warmtepomp met uitleg

FLORALIA- Kweek je mooiste pelargonium!

WAT: FLORALIA

VOOR WIE: GROEP 6

WANNEER: APRIL - JUNI

KOSTEN: ca. € 1,30 PER STEK

Jonge stekken van een geranium... worden uitgedeeld aan leerlingen van "Groep 6" met als opdracht:

"Kweek deze... in een paar maanden op, tot een fraaie, liefst bloeiende, plant... !"

** Deze opdracht wordt gemakkelijker gemaakt met een lesbrief voor de leerlingen. Deze staat op de website onder de downloads.

Bezorging van de stekken: "daar krijgt u bericht van. . ."

Keuringen van de planten:

Een deskundige jury bezoekt alle deelnemende scholen, keurt de opgekweekte planten en stelt vast welke leerlingen van elke school een eerste en een tweede prijs toegekend krijgen. De leerling die de mooiste plant heeft opgekweekt, krijgt een prijs als waardering. Ook de totale inzendingen van de scholen worden gewaardeerd. De "beste" school krijgt een prijs.

CHAMPIGNONS in de klas

WAT: CHAMPIGNONS /PADDENSTOELEN

WANNEER: 14 SEPTEMBER 2017

VOOR WIE: GROEP 4 t/m 6

KOSTEN: c.a € 6,00

Ook dit jaar weer bieden we de scholen champignon-kweekbakken aan en binnen 5 weken smullen de leerlingen van verse champignons in de klas.

** Onder de downloads: uitgebreide kweekinstructies en de CNME-lesbrief " Champignons "

BLOEMBOLLEN in de klas

WAT: BLOEMBOLLEN /BOLBLOEMEN

WANNEER: 11 JANUARI 2018

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 3

KOSTEN: ca. € 7,50

Ook in en buiten de klas groeit en bloeit weinig. Gelukkig zijn er dan de bolbloemen die binnenshuis voor kleur zorgen. Buiten kunnen de sneeuwkllokjes en vroege krokussen al pronken.

Het is daarom leuk om zelf in de klas bollen te planten en te zien opgroeien tot een winterse bloemenweelde, zeker voor de jongere leerlingen van uw school.

We leveren een vrolijk bollenpakket in pot (3 verschillende soorten bollen) waar de kinderen veel plezier aan kunnen beleven bv tulp, narcis, blauwe druifjes.

PUBLIEKSSTERRENWACHT HELLENDOORN

Buitencentrum Sallandse Heuvelrug
Grotestraat 281
7441 GS Nijverdal
website: <http://www.sterrenwachthellendoorn.nl>

WAT: Publiekssterrenwacht	WANNEER: HET GEHELE JAAR
VOOR WIE: GROEP 4 t/m 8	KOSTEN: € 1,50 PER LEERLING (Met een minimum van € 30,-)

Beleef de Sterrenwacht Hellendoorn

De sterrenwacht is gehuisvest in het Buitencentrum Sallandse Heuvelrug.

De locatie, gelegen aan de rand van een prachtig groot natuurgebied, is ronduit uniek te noemen. Er is weinig lichtvervuiling, er kunnen - bij een heldere onbewolkte avond - wel tegen de ± 1250 sterren met het blote oog worden waargenomen.

De Koepel beschikt over een modern instrumentarium. Een tweetal telescopen en een zonnetelescoop vormen de belangrijkste instrumenten. Er valt veel te beleven, het uitzicht is ronduit prachtig.

Bij een sterrenwacht kan een **Planetarium** natuurlijk niet ontbreken. Op de eerste etage van de toren, kan de bezoeker - ook als het bewolkt is - genieten van een heldere sterrenhemel. Scholen zijn van harte welkom, het programma wordt in overleg met de docenten samengesteld.

Afspraak maken:

Groepsafspraken voor groepen tot 40 personen kunnen gemaakt worden op alle dagen met uitzondering van maandagavonden, vrijdagavonden en zaterdagmiddagen.

Via deze link kunt u een afspraak maken:

<http://www.sterrenwachthellendoorn.nl/index.php/nl/bezoekersinfo/reserveringen>

de Sallandse Heuvelrug

NATIONAAL PARK "DE SALLANDSE HEUVELRUG"
COMMUNICATIE EN EDUCATIE:

IVN Overijssel

Linda de Haan

email: l.m.de.haan@ivn.nl

tel: 06-29538640

http://www.sallandseheuvelrug.nl/onderwijs

OP REIS MET JOEP DE EEKHOORN

WAT: OP REIS MET JOEP DE EEKHOORN

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: GROEP 3 en 4

KOSTEN: € 25

De kinderen gaan met Joep de Eekhoorn op reis over de Sallandse Heuvelrug.

De wandeling is ongeveer 2 kilometer en Joep de Eekhoorn is de reisleader.

Het doel is de kinderen zich laten verwonderen via kijk-, luister- en voelopdrachten.

Geen kennisoverdracht, maar belevingsopdrachtjes.

Op de startkaart staat een introductieverhaaltje om de kinderen in de juiste stemming te krijgen.

Onderweg zijn er zes 'locaties' aangegeven waar de opdrachten gedaan kunnen worden.

Door de opdrachten komen de kinderen alles te weten over eekhoorns; Wat zien ze

als ze hoog door de bomen springen, waar verstoppem ze hun wintervoorraad en hoe herkennen ze de boom waar ze wonen?

Als suggesties zijn er routes opgenomen vanuit Informatieshuur De Pas in Haarle en het Buitencentrum in Nijverdal.

Opmerking: De opdrachten kunnen ook elders in het Nationaal Park gedaan worden.

SPEELBOSROUTE MET JOEP DE EEKHOORN

WAT: SPEELBOSROUTE MET JOEP DE EEKHOORN

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: groep 1 en 2

KOSTEN: € 25

In dit bos zijn verschillende houten eekhoorntjes. Sommige hebben we een kleurtje gegeven. Zoek deze geverfde eekhoorntjes. Met het bijgeleverde boekje leer je Joep en zijn vriendjes goed kennen.

WOORDVOERDERS VAN DE NATUUR

WAT: WOORDVOERDERS VAN DE NATUUR
VOOR WIE: IN OVERLEG

WANNEER: HET GEHELE JAAR
KOSTEN: € 25

Een aantal jaar geleden is gestart met Woordvoerders voor de Natuur. Er is toen een presentatie gegeven voor een

voor leerlingen uit groep 7 & 8
WOORDVOERDERS VAN DE NATUUR

aantal schoolcoördinatoren. Zowel de kinderen als de leerkrachten reageerden enthousiast.

SPEURDERS VAN TWILHAAR

WAT: SPEURDERS VAN TWILHAAR
VOOR WIE: groep 6 t/m 8

WANNEER: HET GEHELE JAAR
KOSTEN: € 25

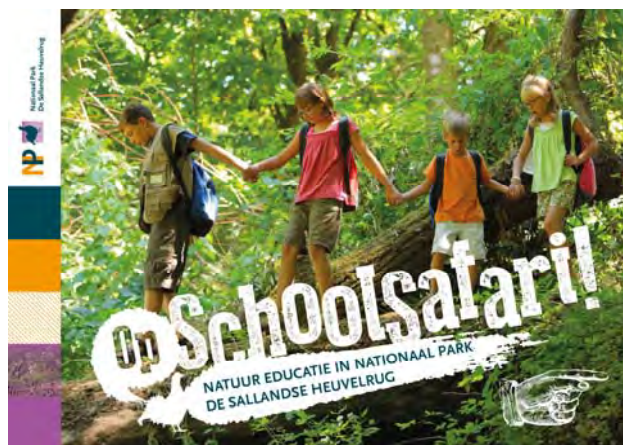
Speurders van Twilhaar is een GPS-ontdektocht door het verleden. In groepen gaan de leerlingen op zoek naar informatie over het cultuurhistorisch heel interessante gebied Twilhaar. Met behulp van een gps speuren ze naar letterboxen die in de grond zijn ingegraven. Met een speciale sleutel kan de box geopend worden en kunnen ze aan de slag met vragen en opdrachten.

OP SCHOOLSAFARI

WAT: Op schoolsafari
VOOR WIE: groep 1 t/m 8

WANNEER: HET GEHELE JAAR
KOSTEN: ZIE WEBSITE

Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug biedt voor alle groepen uit het basisonderwijs een uitgebreid en afwisselend pakket aan natuureducatie. Daarom hebben de samenwerkingspartners in het Nationaal Park een educatief aanbod voor u samengesteld. Dit aanbod is bedoeld voor het basisonderwijs en biedt voor elke groep (van groep 1 t/m 8) wat wils. Denk aan gps-routes, leskisten en ontdektochten. Het aanbod is specifiek gericht op planten en dieren die in dit gebied voorkomen. Ook de cultuurhistorie komt aan bod. De activiteiten sluiten aan bij de kerndoelen voor het basisonderwijs.

De brochure is te downloaden op www.sallandseheuvelrug.nl/onderwijs.

Groepsgrootte: liefst maximaal 20 á 25 kinderen per groep (grotere groepen in overleg)
Alle lesprogramma's worden begeleid door vrijwillige schoolgidsen.

IN EN OM HET BUITENCENTRUM

Staatsbosbeheer
Buitencentrum Sallandse Heuvelrug
Grotestraat 281
7441 GS Nijverdal
Tel.: 0548 - 612711

e-mail: buitencentrumsallandseheuvelrug@staatsbosbeheer.nl

WAT: In en om het Buitencentrum

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: groep 1 t/m 8

KOSTEN: Neem contact op. Zie boven.

Staatsbosbeheer biedt u onderstaande activiteiten aan. We raden u aan zelf contact op te nemen met de medewerkers van Staatsbosbeheer.

Daarnaast organiseert Staatsbosbeheer in de loop van het jaar en aantal projecten waarover zij (ook via CNMEdelingen) de scholen zelf informeert.

- Voor alle leeftijden:
 - Breng een bezoek aan het Buitencentrum. Bekijk de **expositie** en eventueel een **natuurfilm**.
 - **Speelbos**. Volg de eekhoorn en speel en ravot langs het 2 km lange speelbospad met allerlei speeltoestellen. Uit te breiden met een kleurrijk **doe-boek Joep** (onder de 8 jaar) en/of **doe-boek Jonas** (boven de 8 jaar) met korte opdrachtjes
 - **NatuurWijs - op maat**. Trek een dag(deel) met een Natuurwijzer de natuur in. NatuurWijs wil kinderen weer in verbinding brengen met de natuur. Kijken, voelen, ruiken, luisteren en proeven. Zélf de natuur ervaren en zélf ontdekken. Thema en de leerdoelen kunnen in overleg worden vastgesteld. Leren over natuur doe je ín de natuur!
 - **Op pad een boswachter/natuurgids**. Maak met de boswachter/natuurgids een leuke en leerzame tocht. Thema's zijn naar uw wens in te vullen.

- Onderbouw
 - **Kabouterpad**. Maak een natuurbelevingstocht in de voetsporen van de Sallandse kabouters (onderbouw).
 - **Dierenvriendjes-pad**. Als dierenvriendjes van Staatsbosbeheer ga je op ontdekkingstocht en beleef je avonturen. Je krijgt een spel met een kleurendraaischijf mee waar allerlei opdrachten bij horen.

- Middenbouw
 - **Bolderkar.** Ontdek de natuur op een speelse manier. De klas gaat, onder begeleiding van een SBB vrijwilliger, op pad met een bolderkar vol opdrachten. De opdrachten variëren van het zoeken van bodemdieren tot het maken van natuurkunst.
 - **Hulpboswachter.** Ga op pad met een tas vol materialen en ontdek in een zestal opdrachten wat een boswachter zoal doet en haal je hulpboswachtersdiploma!
 - **NatuurWijs - vast programma.**
Ga een hele dag met vrijwillige NatuurWijs gidsen het bos in en de hei op. Kijken, voelen, ruiken, luisteren en proeven.
Zélf de natuur ervaren en zélf ontdekken wat mensen en natuur met elkaar te maken hebben. Dat blijft pas écht hangen. Want leren over natuur doe je ín de natuur.

- Bovenbouw
 - **Hulpboswachter.** Ga op pad met een tas vol materialen en ontdek in een zestal opdrachten wat een boswachter zoal doet en haal je hulpboswachtersdiploma!
 - **GPS tocht.** Tijdens een GPS tocht verzamel je d.m.v. het oplossen van vragen onderdelen van een code. Vergeet onderweg niet van de natuur te genieten! De juiste code geeft toegang tot de bunker en daar wordt door jullie een geheime code gedecodeerd.

 - **Werken in de natuur.** Help een ochtend of een middag, van **september tot maart**, met boompjes zagen en trekken op de hei. Zo blijft de heide echt een open gebied. Omdat het belangrijk is, dat het werk op de juiste manier uitgevoerd wordt en er gewerkt wordt met gereedschap (zaag, schop) is het vereist, dat de school naast de leerkracht voor minimaal 1 begeleider per 10 kinderen zorgt.

Het Buitencentrum de Sallandse Heuvelrug biedt bergen aan mogelijkheden voor een speelse en/of educatieve activiteit in de natuur. Eventueel in combinatie met horecafaciliteiten. Diverse activiteiten zijn ook geschikt als schoolreisje.

Prijzen op aanvraag.

Graag denken we met u mee.

BIJENHOUDERSVERENIGING: HELLENDOORN - NIJVERDAL

Coördinator:

Dhr. D.T. Slot

Tel.: 0548 - 616604

<http://nijverdalhellendoorn.bijenhouders.nl>

Leskist BIJEN

WAT: leskist BIJEN

VOOR WIE: GROEP 5 en 6

WANNEER: LENTE, ZOMER

KOSTEN: € 4,50

De NBV bevordert de Bijenteelt. Dit is daarom ook de reden tot deelname van de vereniging in het Centrum.

In 2013 bestond de bijenhoudersvereniging Nijverdalen-Hellendoorn 100 jaar. In mei 2008 werd op de Jipkesbelt in Hulsen een verenigingsbijenstal met informatieruimte officieel in gebruik genomen. Het CNME was een van de sponsoren.

Samen met het CNME is er een heel leuk "BIJENPROJECT" gemaakt.

De leskist bestaat o.a uit:

- lesbrieven
- werkbladen
- echte materialen welke door bijen en imkers nodig zijn

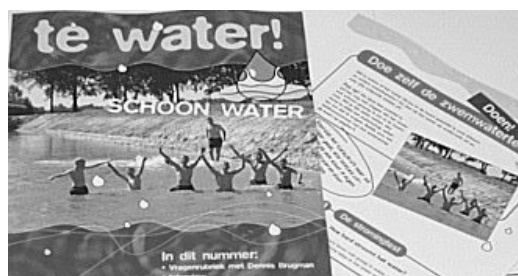
Tip: bezoek met de klas eens de bijenstal 't Immenschoer in Hulsen met een uitleg door een imker. Contactgegevens zie bovenaan.

Waterles en bezoek Rioolwaterzuivering

Het waterschap Vechtstromen vanaf het seizoen 2014-2015 gestart met het geven van waterlessen en excursies naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie in de buurt voor leerlingen in het basisonderwijs (groep 7 & 8) door vrijwilligers.

Het aanbieden van deze lessen is echter afhankelijk van de beschikbare vrijwilligers. Wilt u meer weten over de mogelijkheden voor uw leerlingen neem dan contact op met het waterschap.

Doel van de waterles

Het doel van de waterles is tweeledig:

- We willen kinderen van de groepen 7 actief kennis laten maken met de taken van het waterschap.
- Door de opgedane kennis willen we de kinderen bewuster met water en natuur laten omgaan.

Opzet

De lessen zijn opgedeeld in twee dagen:

Deel 1:

Het eerste deel van de waterles duurt 2 - 2,5 uur en is theoretisch en interactief. Iemand van het waterschap komt in de klas uitleggen wat de taken van het waterschap zijn. Dit gebeurt aan de hand van speciaal voor de waterles ontwikkelde filmpjes. Deze sluiten aan op de belevingswereld van kinderen in groep 7. In het eerste deel is ook veel aandacht voor vraag en antwoord. Verder laten wij de kinderen door middel van proefjes op een leuke manier kennismaken met water en wat erin leeft.

Deel 2:

In het tweede deel van de waterles bezoeken we een afvalwaterzuiveringsinstallatie. Aan de waterles en de excursie naar de zuivering zijn geen kosten verbonden. U dient wel zelf voor vervoer naar de zuivering te zorgen.

Droppie Water

Leerlingen en leerkrachten van groep 1 t/m 8 kunnen terecht op de site <http://www.droppiewater.nl>

CNME Hellendoorn
 p/a Buitencentrum Sallandse Heuvelrug
 Grotestraat 281
 7441 GS Nijverdal
 Tel.: 06 10 42 09 54
 e-mail: cnmehellendoorn@gmail.com

Leskist DE BOERDERIJ- Wie wonen er op de boerderij?

WAT: leskist BOERDERIJ (DIEREN)
VOOR WIE: GROEP 1 en 2

WANNEER: HET GEHELE JAAR
KOSTEN: € 2,50

In onze gemeente zijn nog een groot aantal boerenbedrijven. Wat is er allemaal te zien en te doen op een boerderij? Welke dieren wonen er? De opzet van deze kist is de kinderen spelenderwijs vertrouwd te maken met de boerderij. Vooral de boerderijdieren, de werkzaamheden van de boer en boerderijdieren komen aan bod.

In deze leskist zit o.a.: verkleedkleden, puzzels, kleurplaten, map met werkbladen. Ook een houten boerderij met dieren en werktuigen.

Tip: Eventueel te combineren met een bezoek aan een boerderij. Project: de boer op blz. 33.

MAIS lesbrief

WAT: LESBRIEF MAIS
VOOR WIE: GROEP 5 en 6

WANNEER: 14 SEPTEMBER 2017
KOSTEN: GRATIS

Het pakket bestaat uit: de lesbrief mais- maïskolf en mais.

Leskist SMAAKLESSEN

WAT: leskist SMAAKLESSEN

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 8

WANNEER: HET GEHELE JAAR

KOSTEN: € 7,50

Smaaklessen is hét lesprogramma over eten voor groep 1 t/m 8.

Door te proeven, voelen, horen, ruiken en kijken, verkennen kinderen hun eten. Smaaklessen is gebaseerd op een idee van TV-kok Pierre Wind

De leskist bevat een vernieuwde map met allerlei lessen en keukenmateriaal (o.a bestek, bordjes, bekers)

Kijk voor meer informatie op www.smaaklessen.nl

Leskist SLAKKEN- Pak eens een slak

WAT: leskist SLAKKEN

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 4

WANNEER: APRIL - OKTOBER*

KOSTEN: € 2,50

* Tijdens de maanden september en oktober kunnen huisjesslakken worden geleend.

Kinderen zijn al jong geïnteresseerd in beestjes zoals kevers, vlinders, wormen en slakken. Slakken zijn erg geschikt om te onderzoeken omdat ze zo langzaam zijn. Als kinderen goed waarnemen, zullen ze veel aan de slakken ontdekken.

In deze kist zitten plastic bakjes, een plantenspuit, boek over slakken, vergrootglazen en een lesbrieven over slakken

TOMAATJES IN DE KLAS

WAT: TOMAATJES IN DE KLAS

WANNEER: 24 mei 2018

VOOR WIE: GROEP 4 t/m 7

KOSTEN: € 7,00

Voor kinderen is Pluktomaatje een educatief product, omdat ze zo zien hoe tomaatjes worden gekweekt en waar ze vandaan komen.

Doel:

- Ontdekken dat er veel verschillende soorten tomaten zijn.
- Leren in welke landen tomaten groeien.
Leren waarom tomaten in Nederland in de kas groeien.
- Leren welke producten van tomaten gemaakt worden.
- Leren waarom een tomaat gezond is.

Bij inschrijving krijg je een tomatenplant.

De lesbrief is te downloaden (onze website- downloads)

WAT: DIERENAMBULANCE

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 8

KOSTEN: OP AANVRAAG BIJ
DIERENAMBULANCE

DIERENAMBULANCE TWENTE

Regio - Hellendoorn, Rijssen-Holten 06 21
45 62 85

Voor lezingen plus uitleg over de dierenambulance
kunt u contact opnemen met:

Dierenambulance

Postbus 646

7550 AP Hengelo

Telefoon: 088-8113450 (maandag t/m donderdag van 09.00 t/m 17.00 uur)

E-mail: dierenambulancetwente@ziggo.nl

Hieraan zijn kosten verbonden.

AARDBEIEN project- Ons zomerkoninkje

WAT: AARDBEIEN project

WANNEER 17 MEI 2018

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 4

KOSTEN: € 8,00

Lusten alle kinderen aardbeien?
Weten ze hoe aardbeien groeien? Of komen ze uit een bakje?

Na een les met echte aardbeien weten de kinderen het vast wel.

Iedere school die zich inschrijft, krijgt:

- een aardbeienplant
- een doosje aardbeien
- korte lesbrief (deze is te downloaden op onze website)

Leskist BLOEMEN SPAREN / HERBARIUM

WAT: BLOEMEN SPAREN / HERBARIUM

WANNEER: LENTE-ZOMER-HERFST

VOOR WIE: GROEP 7 en 8

KOSTEN: € 2,50

Het is boeiend en leerzaam om met de leerlingen buiten op zoek te gaan naar bloemen en planten.

Kinderen vinden het vaak leuk om de verschillen te zien qua kleur, vorm, geur.

Op deze manier leren kinderen planten (her)kennen en er geuren en kleuren aan ontdekken. In de herfst biedt dit project mooi de gelegenheid om verschillende bladeren te drogen.

In dit project moeten de kinderen op onderzoek uit en leren ze hoe ze een herbarium kunnen maken.

De leskist zit vol met hulpmiddelen:

- loepjes
- bloemenpersen
- flora op cd-rom
- diverse opzoekgidsen en zoekplaten

Leskist LIEVEHEERSBEESTJES

WAT: leskist LIEVEHEERSBEESTJES

WANNEER: LENTE-ZOMER

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 4

KOSTEN: € 2,50

Iedereen kent het lieveheersbeestje, misschien wel het meest geliefde insect. Vooral bij kinderen. Tegenwoordig symbool. . . 'tegen zinloos geweld' vanwege zijn vermeende vreedzaamheid.

Lieveheersbeestjes kunnen gevoelig bijten, maar dat weet bijna niemand.

- aantal stippen = leeftijd? nee hoor!
- nuttig diertje? jazeker!

De leskist bevat o.a en map vol met verhalen, informatie over het lieveheersbeestje, knutselen, prentenboekjes en boekjes over het lieveheersbeestje en leuke accessoires die kinderen zullen aanspreken.

Kortom... Een project met allerlei wetenswaardigheden over dit roofdiertje.

Leskist SPINNEN- grote griezels?

WAT: leskist SPINNEN

WANNEER: LENTE-ZOMER-HERFST

VOOR WIE: GROEP 3 t/m 5

KOSTEN: € 2,50

Zijn spinnen griezelig?

Als u de kinderen het onderwerp van dit thema bekend maakt, zullen er altijd wel een paar zijn die griezelen. Maar als ze spinnen nader gaan bekijken en er meer van te weten komen, verdwijnt die weerzin hopelijk snel.

In deze leskist zit:

- een spinnen onderzoeksbak
- lesbrief over spinnen met verhalen
- versjes en binnen- en buitenactiviteiten
- boeken
- loeppotjes en handloepjes
- speelmateriaal: spinnen en een web

WANDELENDE TAKKEN

WAT: WANDELENDE TAKKEN	WANNEER: HET GEHELE JAAR
VOOR WIE: GROEP 5 en 6	KOSTEN: € 2,50

Met wandelende takken in de klas, bent u verzekerd van belangstelling voor deze bijzondere camouflage dieren die sterk lijken op dorre bladeren of takjes.

Tijdens het hele schooljaar kunt u weer wandelende takken bij ons lenen. Het biedt een uitstekende gelegenheid een kringgesprek te houden over kenmerken, gedrag etc..

U kunt de wandelende takken twee weken in de klas houden.

U krijgt de diertjes:

- in een passende kweekbak inclusief voer en verdere benodigdheden.
- lesbrief met informatie en lessuggesties

Leskist het lichaam- hoe zie ik er van binnen uit?

WAT: Leskist HET LICHAAM	WANNEER: HET GEHELE JAAR
VOOR WIE: GROEP 6 t/m 8	KOSTEN: € 5,00

Een gewild thema mede door de natuurgetrouwe modellen.

Deze leskist bevat o.a.:

- rontgenfoto's
- map met allerlei werkbladen over het lichaam
- educatiemodellen: torso, hart, middenrif, oog, oor. (uitneembare onderdelen)

Leskist STERRENKUNDE

WAT: leskist STERRENKUNDE

VOOR WIE: GROEP 7 en 8

WANNEER: HET GEHELE JAAR

KOSTEN: € 5,-

Bij een prachtige Sterrenwacht hoort natuurlijk een leskist om ook in klas aandacht te besteden aan het heelal. Deze is in overleg met leden van de Sterrenwacht Hellendoorn gemaakt.

In de leskist zit materiaal over:

- zon, maan en aarde
- ons zonnestelsel met de planeten
- extra kist (wordt bijgeleverd): bewegend zonnestelsel
- op de website: lesbrief (onder downloads)

Tip: bezoek eens de sterrenwacht met het planetarium. Voor info in dit boekje op blz. 12.

Leskist VAN TARWE TOT BROOD

WAT: leskist VAN TARWE TOT BROOD

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 6

WANNEER: HET GEHELE JAAR

KOSTEN: € 5,00

In dit project wordt aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- geschiedenis van het brood
- ingrediënten
- van meel tot brood
- broodsoorten
- brood als voedsel
- weetjes over brood

Tot slot kunt u met de kinderen een heerlijk brood bakken.

Inhoud leskist: handleiding/lesbrief, broodmachine, broodbakmeel, diverse boeken

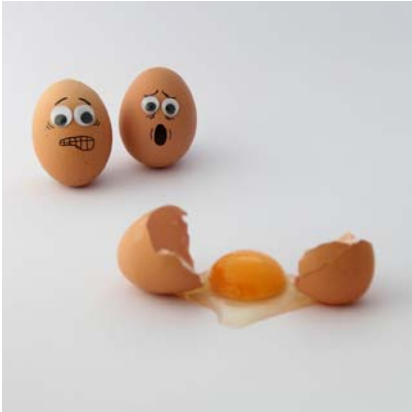
EIERPROJECT

WAT: EIERPROJECT

WANNEER: 15 MAART 2018

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 3

KOSTEN: € 5,00

Dit project gaat over het (kippen) ei en wat daarmee samenhangt.

De nadruk ligt op de onderbouw.

Het gebruikspakket bestaat uit:

- een lesbrief
- een doosje met verschillende soorten eieren
- een doosje kippeneieren om proefjes/onderzoekjes mee te doen

** werkboekje op onze website (downloads)

AARDAPPELPROJECT

WAT: AARDAPPELPROJECT

WANNEER: 21 JUNI 2018

VOOR WIE: GROEP 3 t/m 5

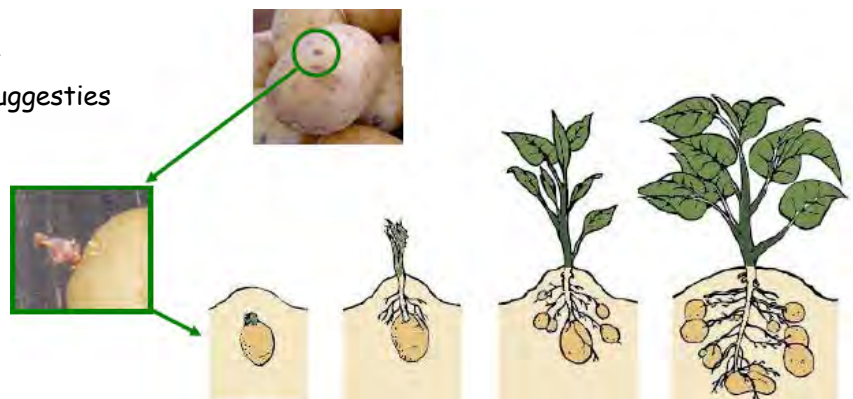
KOSTEN: € 2,50

Heel wat mensen eten elke dag aardappels: gebakken, gekookt, als frietjes en chips of als aardappelpuree.

Voldoende redenen om extra aandacht te besteden aan wereldvoedsel nummer 4.

Het pakket bestaat uit:

- een aardappelplant in een pot
- een lesbrief met allerlei lessuggesties

RUGTASSEN I.C.M. NATIONAAL PARK "SALLANDSE HEUVELRUG"

WAT: 6 x 2 RUGTASSEN MET INHOUD

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: groep 5 t/m 8

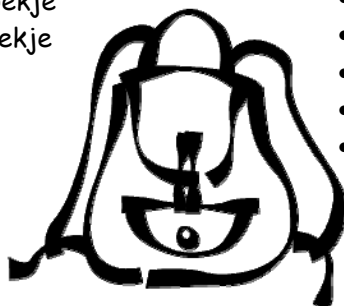
KOSTEN: IN OVERLEG

Wanneer u met de groep een educatieve buitenspeurtocht wilt maken, kunt u bij ons 6 x 2 duo-rugtassen (de inhoud is over 2 rugtassen verdeeld) lenen.

De inhoud van de rugtas bestaat uit:

BOEKJES (5x):

- natuur om de hoek
- het sporenboekje
- het paddenstoelenboekje
- het enge beestjesboekje
- het bomenboekje.

DIVERSEN:

- een boomhoogtemeter
- een meetlint van 20 meter
- een opzetloep
- een potloep
- petrischaaltjes
- insectenzuigers
- een verrekijker

ZOEKKAARTEN (4x):

- om vruchten aan de bomen te herkennen
- om bomen aan bladeren te herkennen
- om vogels te herkennen
- om bodemdieren te herkennen

NAAMZOEKLIJST:

- wilde planten.

^{*1} opdrachtkaarten voor 'n bosexcursie

^{*1} Leuke veldwerkopdrachten om de natuur in het Nationaal Park de Sallandse Heuvelrug eens met andere ogen te bekijken.

Er is een fietsroute bijgeleverd, met suggesties voor locaties.

Startpunten zijn De Pas in Haarle, of het Buitencentrum in Nijverdal.
De duur van de fietstocht inclusief de opdrachten is ongeveer 2,5 uur.

Maar ook tijdens een wandeling zijn er genoeg geschikte plekjes te vinden.
Per setje rugtassen kunnen vier leerlingen werken.

IN EN OM HET WATER- 6 rugtassen en 15 schepnetjes

WAT: IN EN OM HET WATER (6 RUGTASSEN)

WANNEER: WEERSAFHANKELIJK

VOOR WIE: groep 4 t/m 8

KOSTEN: GRATIS

Waterdiertjes kijken? Rond en om het water kijken wat er groeit en bloeit?
Het water leent zich uitstekend voor een educatieve buitenspeurtocht rondom het water.

We hebben 6 rugtassen te leen met 15 schepnetjes!

De inhoud van de rugtas bestaat uit:

BOEKJES (3x):

- het sporenboekje
- het enge beestjesboekje
- het bomenboekje

NAAMZOEKLIJST:

- wilde planten
- waterdieren

DIVERSEN:

- 1 verrekijker
- petrischaaltjes
- kompas
- 4 spiegeltjes in plastic doosje
- 1 bakje met een mes, potloep en potje
- lepel
- een plankje met klem en potlood

ZOEKKAARTEN (4x):

- om aan de knoppen de bomen te herkennen
- om de namen van de bodemdieren mee op te zoeken
- om vlinders te herkennen
- om namen van waterdieren mee op te zoeken

Leskist EGEL

WAT: leskist EGEL

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 5

WANNEER: HET HELE JAAR

KOSTEN: : € 2,50

De leskist bestaat uit:

- map met achtergrondinfo, werkbladen, kleurplaten e.d.
- egelpad : 10 egelbordjes, opdrachten en bijbehorende spullen
- egelknuffel
- maquette egeltuin en toebehoren
Er zijn 2 grondplaten met daarop gras/straat/vijver etc. met de spulletjes (egelmodellen, struiken, huisje, boompjes, boomstammetjes, andere diermodellen etc.), kunnen de kinderen hiermee een egelvriendelijke tuin inrichten.
- boeken
- egelspel a3 speelbord + 30 kaartjes
- egel het jaar rondspeelbord + kaartjes

- extra opties: opgezette egel

Leskist MOL - Wie graaft daar in mijn tuin?

WAT: leskist MOL

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 5

WANNEER: HET HELE JAAR

KOSTEN: € 2,50

Iedereen kent ze wel, de molshopen. We hebben het liever niet maar wie goed naar dit beestje gaat kijken zal veel ontdekken.

Is een mol blind? Hoe vindt de mol zijn weg? En hoe graaft hij zijn gangen?

De leskist bestaat o.a uit:

- lesbrief over de mol
- een opgezette mol
- 2 mollenklemmen
- kijk- en leesboeken mol en info platen
- dvd over de mol
- 2 handpoppen

Leskist BUITEN KIJKEN

WAT: leskist BUITEN KIJKEN
VOOR WIE: GROEP 1 t/m 4

WANNEER: LENTE, ZOMER, HERFST
KOSTEN: € 5.00

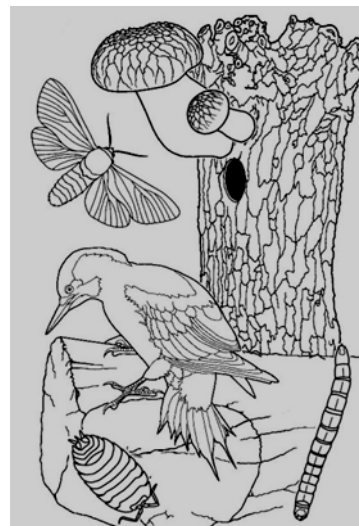
Voor jonge is de schoolomgeving vaak een belangrijke omgeving.

De kist is voorzien van vele materialen om de schoolomgeving te verkennen.

Er zijn verschillende thema's en over elk thema is er een lesbrief met daarin een beschrijving welke materialen u per onderwerp nodig heeft en hoe u het beste te werk kunt gaan.

De leskist bevat de volgende thema's:

- zintuigen, het weer, de bodem, kleine beestjes, wilde planten, vogels, kabouterpad

leskist SPELEN MET WATER/ KIKKERPAD

WAT: leskist SPELEN MET WATER
KIKKERPAD

WANNEER: LENTE, ZOMER

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 4

KOSTEN: € 5,00

Met deze leskist komen kinderen spelenderwijs in aanraking met een aantal aspecten van water.

Wat kan je met water doen? Waar gebruik je het voor?

Ook het belang van schoon water voor mensen, planten en dieren komt aan bod.

De kist bevat o.a. de volgende onderdelen:

- het kikkerpad met vragen en opdrachten (bezoek sloot of plas)
- het water-doe-circuit

PADDENSTOEL ontdekdoos

WAT: PADDENSTOEL ontdekdoos

WANNEER: HERFST

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 3

KOSTEN: € 3,00

Deze doos is ontwikkeld voor peuters, maar ook te gebruiken voor kinderen in de onderbouw. Als belangrijkste doelen kunnen worden genoemd:

- stimuleren van de bewondering over en de bewondering voor paddenstoelen
- regels leren over de omgang met paddenstoelen
- ontdekken waar je paddenstoelen kunt vinden
- veel materiaal, waaronder een poppenspel en paddenstoelenpad

Leskist RAAR MAAR WAAR

WAT: leskist RAAR MAAR WAAR

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: GROEP 5 en 6

KOSTEN: € 5

'Natuur, Wetenschap en Techniek'- Raar maar waar

Dit was het thema van de kinderboekenweek 2015. Veel kinderen hebben toen aan het gezamenlijke programma van Staatsbosbeheer, IVN en CNME meegedaan. Dit was toen een groot succes waarna is besloten er een leskist van te maken.

De opdrachten vinden zowel binnen als buiten plaats. Door middel van diverse spelvormen en proefjes doen de kinderen zelf allerlei ontdekkingen en leren ze over uitvindingen uit de natuur, wetenschap en techniek.

Zij leren over de verbinding tussen natuur en techniek. Bijvoorbeeld: de natuur als uitvinder van de camouflage en de radar.

Kortom een boeiend, interessant, leuk én leerzaam programma.

PIETER DE PIER leskist- Opruimers van de natuur

WAT: PIETER DE PIER LESKIST

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 5

KOSTEN: € 5,00

De kinderen maken kennis met Pieter de pier en zijn vriendjes de bodemdiertjes: als pissebed, duizendpoot en slak testen we wat hij lekkerder vindt: een afgefallen boomblaadje of een plastic zakje? Het doet de leerlingen inzien dat afval niet bestaat in de natuur, tenminste als Pieter het lust.

Ze krijgen inzicht in wat er gebeurt met verschillende soorten afval in de natuur en leren over afvalscheiding.

Deze kist sluit mooi aan bij de leskist: Zwerfafval waar ze met prikstokken afval kunnen gaan opruimen.

Inhoud leskist:

- handleiding en lessuggesties
- sokpop Pieter de pier
- set afbeeldingskaarten bodemdieren
- afvalbakjes voor groen en grijs afval
- wormenbak
- veldwerkmateriaal

ZWERFAFVAL project

WAT: ZWERFAFVAL

WANNEER: HET GEHELE JAAR

VOOR WIE: GROEP 1 t/m 8

KOSTEN: € 5,-

Dit is een leuke en leerzame leskist met allerlei opdrachten rond het thema zwerfafval.

De leerlingen leren vanuit diverse invalshoeken op actieve en onderzoekende wijze over het thema.

De leskist zwerfafval sluit aan bij de actie NederlandSchoon en bij de leskist Pieter de Pier (groep 1-2)

Het project bevat: een uitgebreide lesbrieff, een lespakket 'Zwerfafval: mooi niet!', handschoenen, prikstokken, kleine hesjes (voor groep 1-2), plastic zakken.

Het lespakket Zwerfafval: mooi niet! De leerlingenbladen zijn gratis aan te vragen bij Nederland schoon),

DE BOER OP

WAT: DE BOER OP
VOOR WIE: GROEP 1 t/m 8

WANNEER: VERSCHILLEND PER BOER
KOSTEN: van gratis tot € 2,50 per ll.

Een aantal boeren is bereid om groepen leerlingen uit het basisonderwijs te ontvangen.
Wie belangstelling heeft, kan contact opnemen met:

- de familie Heuven, Raamsweg 23 7448PW Haarle tel. 0548-595287/0613910925.
 - Zij hebben een melkveebedrijf. Men wil groepen van de basisschool uit Haarle ontvangen, eventueel ook groepen van andere scholen.
- de familie Beumer Ekkelweg 2 7447ST Hellendoorn tel. 0548-681581 / 061366509.
 - Zij hebben een melkgeitenbedrijf. In februari maart/ juni / november zijn er lammeren.
- de familie Hulsman, Hexelerweg 33 7441 PB Nijverdal tel. 0548-618820.
 - Zij hebben een melkveebedrijf. Januari / februari is er het meest te zien / doen.
- de familie Ekkel, Hammerweg 18 7447SM Hellendoorn tel. 0548-681837.
 - Zij hebben een varkensbedrijf en willen kinderen van de school uit de buurt van Marle ontvangen.
- De familie van Lenthe, Esweg 29, 7688RA, Daarle tel.: 0546-698444 / 0646574877.
 - Zij hebben een zorgboerderij met groentetuin en ook vleeskalveren, paarden, enz.
 - Er is een natuurpad (ook voor kleuters). Het bezoek kost € 2,50 per leerl.

KAMERPLANTEN IN DE KLAS

WAT: 2 KAMERPLANTEN PER SEIZOEN
VOOR WIE: GROEP 4 t/m 8

WANNEER: BEGIN VAN ELK SEIZOEN
KOSTEN: € 25,00

Waarom groene planten in de klas en in huis? Planten zijn goed voor de luchtvochtigheid, verbeteren de akoestiek, verbeteren de luchtkwaliteit, en verminderen stress en verhogen het gevoel van welzijn.

U krijgt in de

- herfst: broedplant (Kalanchoë) en lidcactus
- winter: graslelie en geldboom (Crassula ovata)
- lente : parapluplant (Cyperus) en kindje-opmoeders- schoot (Tolmiea menziesii)
- zomer: vaderplant (Tradescantia) en citroengeranium (Pelargonium)

Bij iedere zending hoort een werkwijzer met achtergrondinformatie over de planten.

Leskist JANNIE STEEN

WAT: STENEN, FOSSIELEN, MINERALEN IN DE KLAS	WANNEER: HET GEHELE JAAR
VOOR WIE: GROEP (1-2) 3 en 4	KOSTEN: € 2,50

De stenenkist oftewel de kist van Jannie Steen is bedoeld als een kennismaking met de geologie voor de leerlingen van de onderbouw en de middenbouw.

Stenen, fossielen en mineralen geven vaak aanleiding tot bewondering en verwondering. Ze getuigen ook van het ontstaan en de vorming van de aarde. Door middel van een leskist kunnen kinderen letterlijk in aanraking komen met de geologie, met stenen, hun geheimen en hun geschiedenis.

Deze kist bevat: Jannie Steen, stenen en mineralen, een handleiding met uitleg over de stenen.

IN SAMENWERKING MET DE IVN GEOLOGIE WERKGROEP

Vernieuwde projecten 2017-2018

Leskist WOL

WAT: leskist WOL	WANNEER: HET GEHELE JAAR
VOOR WIE: 4 t/m 6	KOSTEN: € 2.50

Schape zijn niet meer weg te denken van de Sallandse Heuvelrug. Ze houden de heide kort en dit is weer goed voor andere dieren die daar leven. Schape leveren wol en hier kun je mooie dingen mee maken. Wol kan je spinnen, vilten, verven. Hier kun je weer kleding van maken of een ander kunststuk.

Deze leskist bevat allerlei ideeën om te werken met wol. Wie weet spin jij met de klas een lange draad...

Leskist KABOUTERPAD

WAT: leskist KABOUTERPAD	WANNEER: LENTE, ZOMER, HERFST
VOOR WIE: GROEP 1 t/m 3	KOSTEN: € 2,50

Deze leskist is vernieuwd. Dit prachtige kabouterpad geeft kinderen de gelegenheid zelf op ontdekkingsstocht te gaan door allerlei opdrachten te doen bij de kabouters die in een route uitgezet kunnen worden.

Alle materialen zoals houten kabouters worden bijgeleverd om dit pad tot een succes te maken!

Tip: Neem de opdrachten enige dagen van te voren met de ouders/help-(sters)-ers door.

**Wij ontvangen u bestelling graag voor 8 september 2017 via
<http://www.natuurenmilieuoverijssel.nl/aanbod-scholen-basisonderwijs/>**

AARDAPPELPROJECT	3 t/m 5	CNME	26	21 juni 2018	wordt bezorgd	€ 2,50	
AARDBEIEN in de klas	1 t/m 4	CNME	22	17 mei 2018	wordt bezorgd	€ 8,00	
BEZIG MET BOMEN	6 t/m 8	TEAM GROEN EN MILIEU	5	voorjaar	wordt bezorgd	€ 2,50	
BIJEN leskist	5 en 6	BIJENVERENIGING	17	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 4,50	
BLOEMBOLLEN / BOLBLOEMEN	1 t/m 3	CNME	11	11 januari 2018	wordt bezorgd	€ 7,50	
BLOEMEN SPAREN /HERBARIUM	7 en 8	CNME	22	herfst, voorjaar en zomer	wordt bezorgd	€ 2,50	
BOERDERIJ leskist	1 en 2	CNME	19	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 2,50	
BUITEN KIJKEN leskist	1 t/m 4	CNME	30	het hele	wordt bezorgd	€ 5,00	
CHAMPIGNONS in de klas	4 t/m/6	CNME	11	14 september 2017	wordt bezorgd	€ 6,00	
DE BOER OP	1 t/m 8	CNME	33	het hele jaar	op aanvraag	gratis	
EGEL leskist	1 t/m 5	CNME	29	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 2,50	
EIERPROJECT	1 t/m 3	CNME	26	15 maart 2018	wordt bezorgd	€ 5,00	
ENERGIE, NATUURLIJK DUURZAAM	7 en 8	IVN	9	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 7,50	
FLORALIA	6	CNME	10	april-juni	wordt bezorgd	per ll. € 1,30	aantal lln:
KAMERPLANTEN IN DE KLAS	4 t/m 8	CNME	33	ieder seizoen 2 planten	wordt bezorgd	€ 25	
KABOUTERPAD	1 t/m 3	CNME	35	Het hele jaar	Wordt bezorgd	€ 2,50	
KIKKERVISJES IN DE KLAS	1 t/m 4	IVN	8	half maart	wordt bezorgd	GRATIS	
LIEVEHEERSBEESTJES leskist	1 t/m 4	CNME	23	voorjaar zomer	wordt bezorgd	€ 2,50	
MAIS lesbrief	5 en 6	CNME	19	14 september 2017	wordt bezorgd	GRATIS	
MOL leskist	1 t/m 5	CNME	29	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 2,50	
PADDENSTOEL ONTDEKDOOS	1 t/m 3	CNME	31	Herfst	wordt bezorgd	€ 3,00	
PIETER DE PIER leskist	1 t/m 5	CNME	32	herfst, lente zomer	wordt bezorgd	€ 5,00	
RAAR MAAR WAAR leskist	5 EN 6	CNME	31	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 5,00	
RUGTASSEN NP (12)	5 t/m 8	NP SALLANDSE H'RUG	27	het hele jaar	wordt bezorgd		IN OVERLEG
RUGTASSEN (6) 'IN EN OM HET WATER'	4 t/m 8	CNME	28	herfst lente zomer	wordt bezorgd	GRATIS	
SLAKKEN leskist	1 t/m 4	CNME	20	april- okt./	wordt bezorgd	€ 2,50	
SMAAKLESSEN leskist	1 t/m 8	CNME	20	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 7,50	
SPELEN MET WATER- kikkerpad	1 t/m 4	CNME	30	herfst lente zomer	wordt bezorgd	€ 5,00	
SPINNEN leskist	3 t/m 5	CNME	23	Najaar	wordt bezorgd	€ 2,50	
STENEN LESKIST Jannie Steen	3 t/m 4		34	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 2,50	
STERRENKUNDE	7 en 8	CNME	25	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 5,00	
TOMAAJTJES IN DE KLAS	4 t/m 7	CNME	21	10 mei 2018	wordt bezorgd	€ 7,00	
Het lichaam: TORSO/HART/OOG	6 t/m 8	IVN	24	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 5,00	
UILEN leskist	4 t/m 8	IVN	7	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 2,50	
VAN TARWE TOT BROOD	1 t/m 6	CNME	25	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 5,00	
VLEERMUIZEN leskist	6 t/m 8	IVN	7	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 2,50	
VLINDERS IN DE KLAS	4-5	IVN	6	14 juni 2018	wordt bezorgd	€ 15,00	
VOGELS KIJKEN	5 en 6	IVN	8	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 4,00	
VOORJAARSTAKKEN	1 t/m 8	TEAM GROEN EN MILIEU	4	8 maart 2018	wordt bezorgd	GRATIS	
WANDELENDE TAKKEN	5 en 6	CNME	24	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 2,50	
WOL leskist	4 en 5	CNME	35	Het hele jaar	Wordt bezorgd	€ 2,50	
ZWERFAFVAL	1 t/m 8	CNME	32	het hele jaar	wordt bezorgd	€ 5,00	